

Vragen en antwoorden sanering golfbaan Spijk

Datum 27 juni 2023
Onderwerp Bijlage bij e-mail aan inwoners Spijk

Op 8 juni 2023 heeft de gemeente een informatiebijeenkomst gehouden over de stand van zaken van de sanering van de Golfbaan te Spijk. Tijdens deze bewonersavond is een groot aantal schriftelijke vragen gesteld. Wij hebben toegezegd deze vragen te beantwoorden en de antwoorden openbaar te maken.

Een klein deel van de vragen is nog niet beantwoord, met name die gaan over de financiële en/of juridische aspecten. Deze antwoorden worden op een later moment op de website van de gemeente gepubliceerd. Het adres is www.westbetuwe.nl/golfbaanspijk.

Hierbij ontvangt u van ons een document met de vragen die zijn gesteld over

- Vragen over risico's voor gezondheid als gevolg van vervuiling van bodem en grondwater
- Vragen over risico's voor de kwaliteit van het oppervlaktewater
- Vragen in verband met lange termijn effecten

R: Vragen risico's gezondheid bodem en grondwater

Vraag R1

Uitkomsten RIVM rapport nog niet afgerond, maar wel duidelijk dat de gevaren groter zijn dan eerder aangenomen. Wat betekent dit voor de sanering? Wat betekent dit op de langere termijn?

Antwoord:

Uit het RIVM rapport 'Milieuhygiënische kwaliteit LD-staalslakken' blijkt dat er schadelijke stoffen uit staalslakken kunnen komen als de staalslakken in contact komen met regen- of grondwater. Het gaat dan om zware metalen en een hoge pH-waarde.

Dit betekent dat als de staalslakken droog worden verwerkt – boven de grondwaterstand en afgedekt – dat er geen schadelijke stoffen meer kunnen vrijkomen. Dat is de bedoeling met het afgesproken plan van aanpak. Als het plan van aanpak is uitgevoerd, zijn er geen risico's meer op het vrijkomen van schadelijke stoffen. Als extra veiligheidsmaatregel moet de grondeigenaar voor altijd de kwaliteit van het grondwater op het terrein blijven controleren.

Vraag R2

Plaatje doorsnede eindsituatie grondwal toelichten. Wat is de // // // arcering?

Antwoord:

Deze arcering geeft de compensatielaag aan. Dit is een zandlaag die de funderingslaag van de geluidwal vormt. De compensatielaag vangt de zettingen op en draagt het gewicht van de

staalslakken en de grond in de geluidwal. Daarmee wordt ervoor gezorgd dat de staalslakken boven het grondwater blijven. Het is de ophooglaag die onder de staalslakken wordt aangebracht.

Vraag R3

Volgens het verhelderende RIVM rapport aan ILT, 2022-0180, blz. 53:

Vanadium, Strontium, Barium, Arseen, Nikkel, Zink, Allemaal stoffen die zeer giftig en gevaarlijk zijn voor mens, dier en natuur! We zijn nu uitgebreid ingelicht over de situatie op de locatie zelf, maar de informatie over het onderzoek in de omgeving is erg summier. Welke risico – inventarisatie is er gedaan voor de omgeving? Welke aannames zijn er gedaan?

Antwoord:

Vanaf 2020 laat de gemeente elk jaar de grondwaterkwaliteit in de directe omgeving controleren om te zien of er verspreiding plaatsvindt. Dat is tot nu toe niet het geval. Waterschap Rivierenland controleert de kwaliteit van het oppervlaktewater op het terrein en in de omgeving.

In 2020 heeft de GGD geconcludeerd dat er geen directe gezondheidsrisico's zijn voor de omgeving, mits de locatie niet wordt gebruikt door recreanten, wandelaars of spelende kinderen, mens en dier niet direct in contact komen met verontreinigd (grond)water en verwaaiing van stof naar de omgeving zoveel mogelijk wordt voorkomen.

In 2022 is in overleg met de GGD onderzoek gedaan naar de mogelijke aanwezigheid van chroom-6 in het grondwater en het stof op de locatie. Er is daarbij geen chroom-6 aangetoond. Binnenkort zal de gemeente in overleg met de GGD een blootstellingsonderzoek naar stof in de directe omgeving laten uitvoeren.

Vraag R4

Beëindiging van milieurisico's 1-1-2025 is dus een leugen

Antwoord:

ESG heeft op 17 mei 2023 gezegd dat het haalbaar is om de staalslakken per 1-1-2025 opgehoogd en ingepakt te hebben. Voor de gemeente is het van groot belang dat de milieurisico's zo snel mogelijk beëindigd worden, maar dit moet wel op de juiste manier gebeuren en zonder dat er nieuwe risico's voor de omgeving ontstaan. Zorgvuldigheid en kwaliteit staan voorop.

Vraag R5

Uitloggen in de bodem en grondwater kan nog jaren doorgaan. Wordt de locatie en de omgeving na oplevering/gereedkomen gemonitord?

Antwoord:

In het plan van aanpak en de handhavingsovereenkomst is vastgelegd dat de grondwaterkwaliteit op de locatie tijdens de hele levensduur van de geluidwal gemonitord blijft worden.

Vraag R6

Hoe hoog is PH-waarde van uitloogwater?

Antwoord:

Het uitloogwater heeft een zeer hoge pH-waarde, hoger dan 12.

Vraag R7

Welke risico's zijn er nog nu de staalslakken nog ingezet worden in geluidswal? RIVM gaat niet voor niets nader onderzoek hierna doen omdat er zorg is over de wijze waarop deze slakken worden toegepast.

Antwoord:

Het RIVM heeft een literatuurstudie gedaan naar de milieuhygiënische risico's van staalslakken. Daaruit is gebleken dat uit staalslakken schadelijke stoffen kunnen uitlogen als de staalslakken in contact komen met grond- en regenwater. Het RIVM gaat nader onderzoek doen naar de effecten van deze schadelijke stoffen op het milieu.

Als de staalslakken volgens het plan van aanpak worden verwerkt in de geluidswal, kunnen ze niet meer in contact komen met grond- en regenwater. Het risico op uitloging van schadelijke stoffen is dan weggenomen.

Vraag R8

Aannemer Sent One is afgeweken van de toepassingsvoorwaarden die de leverancier (Pelt & Hooykaas) van LD-slakken in productcertificaat heeft geformuleerd. Waarom is Sent One niet aansprakelijk gesteld? Als het juist moet Sent One ook aan overeenkomst getekend hebben met de leverancier waarmee ze garanderen de slakken op de juiste wijze toe te passen.

Antwoord:

Sent One en The Dutch zijn door Pelt & Hooykaas vooraf geïnformeerd over de toepassingsvoorwaarden in het productcertificaat van LD-staalslakken en hebben hiervoor een verklaring ondertekend. De gemeente heeft bestuursrechtelijke handhaving ingezet op het niet naleven van de toepassingsvoorwaarden tegen Sent One en The Dutch. Met de uitvoering van het plan van aanpak wordt alsnog aan de toepassingsvoorwaarden voldaan. Aansprakelijkheidsstelling is een privaatrechtelijke aangelegenheid. De gemeente kan Sent One niet aansprakelijk stellen voor kosten of schade, omdat de gemeente niet de eigenaar is van de grond en omdat handhaving tot de taken van de gemeente behoort.

Vraag R9

Hoe is het mogelijk dat ODR zich niet heeft verdiept in deze toepassingsvoorwaarden?

Antwoord:

De ODR was in eerste instantie niet op de hoogte dat er staalslakken werden toegepast. Het gebruik van staalslakken hoeft niet gemeld te worden en er is ook geen vergunning voor nodig. De ODR is niet betrokken geweest bij het verlenen van de aanlegvergunning voor de geluidswal en in de stukken bij deze vergunning staat niet dat er staalslakken zouden worden gebruikt. Op het moment dat de ODR op locatie zag dat er staalslakken werden toegepast, lag er al een grote hoeveelheid op het terrein.

Vraag R10

Zijn er niet te veel slakken omdat in grondlichaam nu ter isolatie andere materialen worden gebruikt?
Er is dus minder volume slakken nodig.

Antwoord:

Volgens het oorspronkelijke plan zou in de geluidswal in totaal ruim 1,3 miljoen m³ staalslakken worden verwerkt. Tot de stillegging van het werk in maart 2019 is hiervan zo'n 260.000 m³ aangevoerd (ruim 670.000 ton). In het plan van aanpak is vastgelegd dat er geen staalslakken meer naar de locatie worden gebracht. De laag staalslakken wordt dus veel minder dik en ook smaller dan oorspronkelijk gepland. Hierdoor is er meer dan voldoende ruimte in de geluidswal voor de lagen waarmee de staalslakken worden opgehoogd en ingepakt.

Vraag R11

Wij hebben een moestuin/voedselbos aan de Zuiderlingedijk. Kunnen we groenten en fruit eten?

Antwoord:

Op basis van de meetgegevens is er geen reden om aan te nemen dat de bodem- en waterkwaliteit in de omgeving buiten het door het Waterschap afgedamde gebied beïnvloed is door de staalslakken. Het is dus aannemelijk dat uw moestuin/voedselbos niet is beïnvloed door de staalslakken.

Vraag R12

Er is een aantal veebedrijven in de buurt. Kunnen we producten hiervan (ijs, kaas, eieren) eten?

Antwoord:

Zie het antwoord op de voorgaande vraag. De kwaliteit van landbouwproducten wordt daarnaast gecontroleerd door de NVWA (Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit). De NVWA is op de hoogte van de situatie in Spijk.

Vraag R13

Planten van Ranzijn? Planten worden bewaterd met water uit grondwaterpomp (denk ik)

Antwoord:

Het is bij de gemeente en de ODR niet bekend op welke manier Ranzijn de planten bewatert. Op basis van de meetgegevens is beïnvloeding van de grondwaterkwaliteit door de staalslakken buiten het terrein van de Zuidbaan niet aannemelijk.

Vraag R14

Verontreinigd grondwater kan toch ondergronds naar andere gebieden stromen? Of niet?

Antwoord:

Grondwater kan zich inderdaad verspreiden. Om te voorkomen dat verontreinigd grondwater zich verspreidt naar de omgeving is in het plan van aanpak afgesproken dat er een ringsloot om de staalslakken wordt aangelegd. Daarmee wordt verontreinigd grondwater afgevangen. Die ringsloot is

voor het grootste deel klaar. Verder laat de gemeente elk jaar de grondwaterkwaliteit in de directe omgeving onderzoeken.

Vraag R15

Zijn er gezondheidsproblemen ontstaan in de periode van voor augustus 2020? Of kunnen die zich ontwikkelen voor bewoners rondom het vervuilde gebied?

Antwoord:

Bij de gemeente en ODR zijn geen meldingen over gezondheidsproblemen gedaan in de periode van voor augustus 2020. De GGD heeft begin 2020 advies uitgebracht over mogelijke gezondheidsrisico's. Binnenkort zal de gemeente in overleg met de GGD een blootstellingsonderzoek in de directe omgeving laten uitvoeren.

Vraag R16

De waardes zijn gemeten, maar is er onderzocht wat het effect is geweest op de natuur? Wat is de natuurschade biodiversiteit in het gebied?

Antwoord:

Er is geen ecologisch onderzoek gedaan naar de mate waarin er natuurschade of schade aan biodiversiteit is opgetreden. Voor het aanleggen van de geluidswal heeft de Provincie Gelderland een vergunning Wet natuurbeheer afgegeven. De Provincie is het bevoegd gezag op het gebied van natuur. Zij is op de hoogte van de situatie.

Waterschap Rivierenland heeft in 2019 een memo laten opstellen door adviesbureau Ecofide over de ecotoxicologische effecten van de staalslakkentoevoering. Daaruit is gekomen dat het water dat in direct contact is geweest met de staalslakken vanwege de zeer hoge pH en de hoge concentraties aan metalen tot acute ecotoxicologische effecten bij blootgestelde organismen kan leiden. In het oppervlaktewater kunnen chronische effecten optreden bij (herhaalde) lozingen van uitloogwater. Het Waterschap treedt handhavend op bij lozing op het oppervlaktewater.

Aangenomen kan worden dat een verhoogde pH en verhoogde gehalten aan metalen in grond en grondwater een negatief effect hebben op het bodemleven. Na herstel van de bodemkwaliteit is de verwachting dat ook het bodemleven zich zal kunnen herstellen.

Vraag R17

Stond er vee op of vlakbij het terrein voor augustus 2020 die melkproducten/vleesproducten leveren? Zou dit een gezondheidsprobleem kunnen opleveren voor kleinere kinderen? Denk aan ijsboerderij!

Antwoord:

Op het terrein zelf heeft geen vee gestaan sinds er staalslakken zijn toegepast. Bij de stillegging in maart 2019 zijn veehouders in de directe omgeving op de hoogte gebracht en is geadviseerd het vee binnen te houden tot er meer duidelijk zou zijn over de omvang van het verontreinigde gebied. Het Waterschap heeft door middel van het afdammen van het gebied voorkomen dat er verspreiding zou

kunnen plaatsvinden. De ODR heeft de NVWA en de Gezondheidsdienst voor Dieren op de hoogte gebracht van de situatie.

Er is geen aanleiding voor zorgen over de veiligheid van landbouwproducten uit de directe omgeving van het terrein.

Vraag R18

Waarom is gekozen voor inpakken i.p.v. opruimen; is hierbij gekeken naar wat beter is voor het gebied van Spijk of alleen naar het goedkoopste plaatje?

Antwoord:

Het is begrijpelijk dat er bij omwonenden een voorkeur is voor het verwijderen van de LD-staalslakken. De keuze voor ophogen en inpakken is gemaakt om meerdere redenen.

Sent One en The Dutch hebben zich niet gehouden aan de toepassingsvoorwaarden uit het productcertificaat van LD-staalslakken. Dat is een overtreding van de zorgplicht uit de Wet bodembescherming en de gemeente handhaaft daarop. De gemeente mag niet voorschrijven op welke manier de overtreding ongedaan gemaakt wordt. Als voldaan wordt aan de toepassingsvoorwaarden, mogen de staalslakken op de locatie worden gebruikt.

Vraag R19

Wat zijn de effecten voor de gezondheid/ milieu op langere termijn? Hoelang houdt het inpakken van folie stand? Wat is de houdbaarheidsdatum van de folie? Krijgen we dan weer hetzelfde probleem.

Antwoord:

Binnenkort laat de gemeente in overleg met de GGD een blootstellingsonderzoek in de directe omgeving uitvoeren. Het gaat daarbij om de blootstelling aan stof.

Als het plan van aanpak is uitgevoerd, zal er geen sprake meer zijn van stofvorming, uitloging of andere blootstelling aan de staalslakken. De risico's voor de gezondheid en het milieu zijn dan weggenomen.

Het inpakken in folie is een gebruikelijke techniek die in Nederland regelmatig wordt toegepast. Folies hebben een levensduur van tientallen jaren. De eigenaar is verantwoordelijk voor het in stand houden van de veiligheidsmaatregelen in het werk en voor het blijvend controleren van de grondwaterkwaliteit op de locatie. De ODR houdt er toezicht op dat dit gebeurt.

Vraag R20

Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om dit soort risico's te voorkomen?

- Is er periodieke opleiding/kennisoverdracht?
- Zijn er signalen die aangaan bij gebruik van dit soort bouwmaterialen?
- Is er een standaardvraag opgenomen bij vergunning aanvraag, etc?

Antwoord:

Naar aanleiding van wat er in Spijk en op andere plekken in Nederland met staalslakken is gebeurd, is er landelijk veel meer aandacht gekomen voor staalslakken, maar ook voor andere bouwstoffen en immobilisaten. Er wordt onderzoek naar gedaan en er is meer kennis over beschikbaar gekomen. Tot nu toe mogen deze materialen worden gebruikt zonder melding of vergunning. De ODR adviseert de gemeente om in het aankomende omgevingsplan een meldplicht op te nemen.

Vraag R21

Voert de gemeente jaarlijks een risicoanalyse uit en wordt er intern op gemonitord, kortom is de interne controle op orde?

Antwoord:

De gemeente laat jaarlijks de grondwaterkwaliteit in de directe omgeving controleren. De eigenaar moet van de ODR de grondwaterkwaliteit op het terrein controleren. De ODR beoordeelt deze gegevens.

Vraag R22

Waarom informeert de gemeente de inwoners pas zo laat?

Antwoord:

De gemeente heeft sinds de calamiteit in de sloten als gevolg van de uitloging van milieuverontreinigende stoffen uit de staalslakken in 2019 op verschillende momenten over de stand van zaken gecommuniceerd via brieven en nieuwsbrieven aan bewoners in de directe omgeving. De nieuwsbrieven en informatie is gedeeld met de gemeenteraad en de lokale pers. Op diverse (openbare) gemeenteraadsvergaderingen is informatie hierover besproken.

Vraag R23

Worden bij sanering van de staalslakken de staalslakken opnieuw 'opgetild' of verplaatst?

Antwoord:

Ja, de staalslakken worden bij de sanering opgehoogd en ingepakt. Onder de staalslakken wordt een ophooglaag aangebracht. Daarvoor moeten de staalslakken worden opgetild en verplaatst.

Vraag R24

Waar komen de staalslakken te liggen?

Antwoord:

Volgens het plan van aanpak komen de staalslakken in de zuidelijke helft van de geluidswal te liggen, bovenop een zandlaag zodat ze niet in het grondwater kunnen zakken en afgedekt met klei en zand zodat ze niet in contact kunnen komen met regenwater.

Vraag R25:

Wat doen de stoffen op dit moment met wind? (stoffen die vrijkomen door droogte die nu uit de bult staalslakken komen) Niet alleen chroom 6.

Antwoord:

Hier laat de gemeente binnenkort in overleg met de GGD onderzoek naar doen.

Vraag R26

Wat doen deze stoffen op de omgeving, waar dalen deze neer? Wat doet dit met gezondheid?

Antwoord:

Zie het antwoord bij vraag R25.

Vraag R27

Hoe wordt het verwaaien van stof voorkomen? Sproeien is dat niet juist gevaarlijk? Er is niet (genoeg) gehandhaafd, perceel ernaast ligt regelmatig in ernstige stofwolken, wat doen de schadelijke stoffen hierin?

Antwoord:

Volgens het productcertificaat van de staalslakken moet stofvorming zoveel mogelijk worden voorkomen door licht te sproeien. Stofvorming ontstaat vooral bij langdurig droog weer en het over de staalslakken rijden met (vracht)auto's en graafmachines. De ODR houdt toezicht op het sproeien van de staalslakken, maar is niet op ieder moment aanwezig. Bij ernstige stofvorming kan contact worden opgenomen met de ODR.

Sproeien is niet gevaarlijk, zolang het niet leidt tot plasvorming op de staalslakken.

De gemeente laat binnenkort onderzoek doen naar de blootstelling aan stof in de directe omgeving.

Vraag R28

Waarom is er een vergunning gegeven voor het storten van gevaarlijke stoffen in een weiland grenzend aan een natuurgebied?

Antwoord:

Volgens de huidige wet- en regelgeving worden staalslakken niet beschouwd als gevaarlijke stoffen, maar als een gecertificeerde bouwstof. Staalslakken mogen zonder melding of vergunning worden toegepast. De gemeente heeft hier dus geen vergunning voor afgegeven.

Vraag R29

Vrij toepasbaar stelt u. Waar staat dit specifiek?

De staalslakken zijn voorzien van een productcertificaat van KIWA (nummer K131133/01). Voor het Besluit bodemkwaliteit is dit een erkende kwaliteitsverklaring, waarmee de staalslakken een niet-vormgegeven bouwstof zijn die zonder melding of vergunning mag worden toegepast.

Vraag R30

Wie geeft deze certificaten af? Zelfregulatie?

Antwoord:

Het certificaat voor de LD-staalslakken is afgegeven door Kiwa. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) houdt toezicht op de certificerende instanties.

Vraag R31

In de zomer van 2018 is veel stof vrijgekomen> zeer veel stof. O.a. Cadmium; Vanadium is te verstoffen (luchttransportteren) volgens ECHA: wat zijn de effecten op de kinderen die dagelijks naar de middelbare school gaan?

Antwoord:

De zomer van 2018 was warm en droog. Dit kan hebben geleid tot stofvorming. In die periode zijn er bij de gemeente of ODR geen meldingen van stofvorming binnengekomen. De aannemer moet stofvorming voorkomen door te sproeien. Daar is de aannemer verschillende malen op geweest. Binnenkort laat de gemeente onderzoek doen naar de blootstelling aan stof in de directe omgeving.

Vraag R32

U geeft aan, dat het in 2018 niet bekend was, wat de effecten van staalslakken waren. Er zijn sinds 1974 honderden hoog aangeschreven wetenschappelijke Papers, waaronder Journal of Hazardous Materials van Chaurant et al. 2007).

Antwoord:

De gemeente en ODR zijn niet bekend met alle wetenschappelijke artikelen op het gebied van staalslakken. Volgens de huidige wet- en regelgeving zijn staalslakken een gecertificeerde niet-vormgegeven bouwstof die zonder meldplicht mag worden toegepast.

Vraag R33

Er is in 2008 onderzoek gedaan. Ook voor de eerste aanleg in jaren '90 is welke stof gebruikt?

Antwoord:

Voor zover bekend is het terrein van de Zuidbaan tot 2016 altijd in gebruik geweest als agrarisch gebied. Dit was ook zo tijdens het bodemonderzoek in 2008. Bij de ODR is geen informatie bekend over het gebruik van grond of bouwstoffen op dit terrein in de jaren '90. Bovendien betreft dit het noordelijk deel van de Haarweg waar nu de golfbaan van The Dutch ligt die opnieuw is aangelegd. Het onderzoek in 2008 betreft het deel aan de zuidkant van de Haarweg.

Vraag R34

U spreekt van een Redox reactie & het verdwijnen van onder andere Barium. Barium, in simpele taal, vindt het fijn om met Chloride samen te gaan en het zout Barium Chloride. ECHA geeft aan dat dit gemakkelijk oplosbaar is. U test op CL & BA niet op Barium Chloride.

Antwoord:

Het grondwater wordt getest op stoffen in opgeloste vorm. Dus de opgeloste concentratie barium – bijvoorbeeld als bariumchloride, maar ook in andere vormen - wordt gemeten.

Vraag R35

U geeft aan dat er voor bepaalde stoffen geen regels zijn. ECHA (Europese Unie) geeft dagelijkse updates. U mag de (populatie) burgers sowieso niet in gevaar brengen.

Antwoord:

De gemeente heeft een taak in het beschermen van de volksgezondheid. Staalslakken zijn alleen een gecertificeerde bouwstof die gebruikt mag worden zonder melding of vergunning. Voor bepaalde stoffen die uit de staalslakken kunnen uitloggen, zoals de hoge pH-waarde, aluminium en strontium, zijn in de Nederlandse bodemwetgeving geen normen opgenomen. Daarom toetst de ODR aan de waarden die in het gebied voorkwamen voordat de staalslakken werden aangevoerd. Door het plan van aanpak uit te voeren worden de risico's voor gezondheid en milieu weggenomen.

Vraag R36

Het volledig (is dat echt mogelijk) ongedaan maken van de overtreding en sanering bodem.

Antwoord:

De overtreding bestaat uit het verkeerd toepassen van de staalslakken. De voorwaarden uit het productcertificaat zijn niet opgevolgd. Hierdoor is de bodem verontreinigd geraakt. Door het plan van aanpak uit te voeren worden de staalslakken alsnog goed en veilig toegepast en kan er geen nieuwe verontreiniging meer ontstaan. De eigenaar moet de grond en het grondwater saneren tot aan de waarden die er in het gebied voorkwamen voordat de staalslakken werden aangevoerd. Voor de sanering van de grond zijn hierover afspraken vastgelegd in een saneringsplan. Het saneren gebeurt door verontreinigde grond te ontgraven en af te voeren. De sanering van het grondwater kan beginnen, zodra de staalslakken zijn opgehoogd en niet meer in contact komen met het grondwater. Ook hiervoor zullen afspraken gemaakt worden met de gemeente. De ODR controleert de saneringswerkzaamheden.

Vraag R37

Wij zijn van plan een waterpuls te laten aanleggen om onze tuin water te geven. Wat heeft het voor gevolgen voor de diepere watervoorraad dat er vervuiling is opgetreden?

Antwoord:

Het terrein van de Zuidbaan ligt in een kwelgebied. Hierdoor wordt niet verwacht dat verontreinigd grondwater zich naar de diepte zal verspreiden. Verspreiding van de vervuiling in het grondwater naar omliggende percelen is tot nu toe niet aangetoond.

Vraag R38

En in hoeverre is dit schadelijk als wij groenten en fruit uit onze tuin voor consumptie gebruiken? Tevens graag een mening over het geven van dit water aan onze dieren?

Antwoord:

Op basis van de meetgegevens is er geen reden om aan te nemen dat de bodem- en waterkwaliteit in de omgeving buiten het door het Waterschap afgedamde gebied beïnvloed is door de staalslakken.

Vraag R39

Schade 'beperkt' zich voornamelijk tot het gebied en beperkte impact op de omliggende percelen. Betekent dat het geïsoleerd en daardoor beheersbaar probleem is?

Antwoord:

Op dit moment beperkt de verontreiniging van grond en grondwater zich tot het terrein van de Zuidbaan zelf. De beïnvloeding van het oppervlaktewater beperkt zich tot het door Waterschap Rivierenland afgedamde gebied. Dit betekent dat het milieuprobleem geïsoleerd en beheerst is. Uiteraard blijven gemeente, ODR en Waterschap dit controleren.

Vraag R40

Onderzoek grondwater 202 – zegt toch niet hoe het nu is. 3 jaar later! Hoe gaat het verder?

Antwoord:

Er vinden op de locatie en in de directe omgeving van het terrein diverse grondwateronderzoeken plaats gedurende het jaar. Jaarlijks wordt de grondwaterkwaliteit gemeten in de directe omgeving. Hierover worden de bewoners in de directe omgeving over geïnformeerd.

O: Vragen over risico's voor het oppervlaktewater

Vraag O1

Ook is er vanaf 2019 water afgevoerd = weggepompt naar de Linge? Waarom? En gebeurt dit nog steeds?

Antwoord:

In februari/maart 2019 is het gebied rondom de Zuidbaan Golfbaan Spijk afgedamd. De afdamming is ingesteld om te voorkomen dat verontreiniging via het watersysteem kan verspreiden. Dit betekent dat het watersysteem rondom de Zuidbaan (grofweg tussen Haarweg, Spijksesteeg, Poelweg en het spoor) niet meer in verbinding staat met de rest van het watersysteem. Naast de afdamming zijn ook maatregelen genomen om te voorkomen dat water dat in contact heeft gestaan met de staalslakken kan afstromen naar de watergangen (sloten).

Door neerslag en kwel (grondwater dat hoger staat dan het peil (waterniveau) in de watergangen) is er risico dat de watergangen overstromen en het land binnen het afgedamde gebied onder water loopt. Om te voorkomen dat bewoners binnen dit gebied wateroverlast hebben en de staalslakken op maaiveldniveau nat kunnen worden door overstroming, wordt het oppervlaktewater (water in de watergangen) afgepompt tot een niveau wat normaal is voor de zomer. Dit water wordt op de Linge geloosd. We controleren de kwaliteit van dit water. Zolang de afdamming aanwezig is, zal het peil binnen de afdamming geregeld worden.

Vraag O2

Is het Lingebos een natuurgebied?

Antwoord:

Het Lingebos maakt deel uit van het Gelders natuurnetwerk.

Vraag 03

Wat heeft waterkwaliteit van het Lingewater te betekenen? Goed of slecht?

Antwoord:

Op de Linge meten we op 3 punten om de gevolgen van de lozingen vanuit het afgedamde gebied te kunnen beoordelen. Tijdens de lozing zien we een licht verslechtering ter plaatse van het lozingspunt en stroomafwaarts. Metingen die gedaan zijn als er niet geloosd wordt, laten zien dat er dan geen verslechtering is. De effecten van de lozing vanuit het afgedamde gebied zijn dus licht negatief maar niet blijvend.

Vraag 04

Plaatje 25 februari 2020 graag toelichten.

Antwoord:

In februari 2020 zagen we dat de waterkwaliteit binnen het afgedamde gebied plotseling slechter was dan een maand daarvoor. Wat we hebben kunnen constateren was dat we toen een zeer natte periode hadden waarbij zeer veel water op het terrein stond. De foto's die we toen hebben gemaakt laten dat zien. We verwachten dat er in die periode sprake is geweest van falende kleiwalen of mogelijk een lozing vanaf het terrein op de watergangen rondom de Zuidbaan, waardoor we de verslechtering in de waterkwaliteit hebben waargenomen. Na een maand was de verslechtering afgenomen en stabiliseerde de kwaliteit weer.

Vraag 05

Rol van ESG is niet duidelijk, Wat doen zij? Hoezo 'waterzuiveringscontract' overgenomen, wat is waterzuivering – het gaat toch ook over bodem?

Antwoord:

Op het terrein is een waterzuivering aanwezig om het contactwater (water dat in contact is geweest met staalslakken, bijvoorbeeld neerslag) te zuiveren voordat het geloosd wordt. Het contactwater bevat verontreinigingen die uit de staalslakken komen doordat deze stoffen in oplossing gaan door het contact met water. Deze stoffen moeten verwijderd worden. Het contactwater op het terrein wordt in bassins opgevangen voordat het gezuiverd wordt om zo ook zoveel mogelijk te voorkomen dat verontreinigingen in het grondwater terecht komen.

Het gaat hier om zowel bodem, grondwater als oppervlaktewater.

Vraag 06

Wat wordt er gedaan om de veiligheid van alle zwemmers in het Lingebos te blijven garanderen?

Antwoord:

Afstroming van het contactwater naar oppervlaktewater wordt zoveel mogelijk voorkomen door de aanleg van kleiwallen. Daarnaast is het gebied rondom de Zuidbaan afgedamd zodat het niet meer in contact staat met de rest van het watersysteem waar het Lingebos aan grenst. Tot een jaar geleden meetten wij elke 2 weken in het watersysteem bij het Lingebos. Omdat de situatie stabiel was en in

lijn met een ander meetpunt verderop in het watersysteem, zijn we daarmee gestopt. Ter plaatse van het beide meetpunten wordt de waterkwaliteit nauwelijks tot niet beïnvloed door het afgedamde gebied. Daarnaast worden officiële zwemlocaties regelmatig onderzocht op hun kwaliteit. We hebben met de beheerder van het Lingebos afgesproken binnenkort weer monster te nemen.

Vraag 07

Wat zijn de onopgeloste stoffen in het staatje onderwatermonsters?

Antwoord:

Onopgeloste stoffen zijn alle vaste deeltjes die aanwezig zijn in het water, die met een hele kleine filter verwijderd kunnen worden. Dit kan van alles zijn, van metalen die aan elkaar klonteren (roest of kalk) tot zanddeeltjes. De hoeveelheden die we meten zijn zo klein dat het niet met het blote oog te zien is.

Vraag 08

Veel grafieken over de kwaliteit van de Linge, maar wat is nu de algehele conclusie van de waterkwaliteit?

Antwoord:

De kwaliteit van de Linge wordt in lichte mate voor een paar stoffen (strontium en mangaan) negatief beïnvloed maar het effect is tijdelijk. Verder blijven voor alle stoffen de concentraties binnen de natuurlijke fluctuatiegrenzen (oppervlaktewater zal kwaliteit altijd een beetje schommelen, er zijn heel veel factoren die daar invloed op hebben).

Vraag 09

Wat is het beheerpeil ten opzichte van het omgevingspeil van het oppervlakte water?

Antwoord:

De Zuidbaan ligt in peilgebied TLW603 (Tielerwaard) zomerpeil 1,00m-NAP en winterpeil 1,20m-NAP. Om wateroverlast te voorkomen wordt, jaarrond, het zomerpeil aangehouden. Doorgaans staat het water in de watergangen in het afgedamde gebied op 1,00 m-NAP (NAP = Normaal Amsterdams Peil, dit is gemiddeld zeeniveau Noordzee. Dit is de hoogte waarmee we andere hoogtes vergelijken).

Vraag 010

Stroomt het omgevingswater toe of is de stroom vanuit het vervuilde gebied naar de omgeving toe?

Antwoord:

Voor het oppervlaktewater geldt dat door de afdamming er geen sprake meer is van stroming in het vervuilde gebied. De originele stromingsrichting is van NoordWest naar ZuidOost. Het water in de watergangen rondom de Zuidbaan zou, zonder de afdamming richting het Lingebos stromen. De afdamming wordt maandelijks gecontroleerd.

Vraag 011

2018 – 19 vijver stond in verbinding met de sloot, vele koykarpers dood. Hoe is het nu met kwaliteit water voor schapen die uit deze sloot drinken en het besproeien van moestuin?

Antwoord:

De exacte locatie hiervan is bij ons niet bekend. We hebben daar nadere informatie over nodig om een goed antwoord te kunnen geven.

Vraag O12

Pagina (sheet 7) is een situatietekening. De vraag is met name hoe het zit met de (oppervlaktewaterkwaliteit) sloten tussen de Haarweg & Spijkse Steeg? (tekst in het plaatje is niet helemaal overgekomen).

Antwoord:

De kwaliteit binnen het afgedamde gebied wordt op 2 plaatsen gemeten. Aan de noordoost zijde in de watergang langs de Haarweg en in het zuidwesten ter plaatse van het innamepunt voor de lozing op de Linge. Beide punten laten een stabiele situatie zijn. Bovenstaande tekening is het dichtste bij het zuidwestelijke punt. De watergang ligt ten noordwesten van de zuidbaan. De stromingsrichting in het oppervlaktewater is zuidwestelijk gericht. Eventuele verontreiniging van het terrein zal niet die kant op stromen. Met de vraagsteller hebben we afgesproken om in de komende periode een watermonster te nemen. We houden hierover contact.

Vraag O12

Hoe gaat Peilbeheersing in zijn werk?

Antwoord:

Peilbeheersing in het afgedamde gebied wordt geregeld met de Linge pomp. Deze pomp staat langs het fietspad Veersteeg aan de andere zijde van de Spijkse Steeg. Met telemetrie (continue meting van het waterpeil, digitaal inzichtelijk voor onze werknemers) op diverse punten binnen het afgedamde gebied houden we het waterpeil van de watergangen in de gaten. We krijgen een seintje als 0,90m-NAP wordt bereikt. Dan wordt de pomp aangezet. Daarnaast houden we de neerslag in de gaten zodat we ook bij verwachting van veel neerslag in korte tijd de pomp aanzetten om gedoseerd te kunnen verlagen en lozen. Hier is met name sprake van in de winterperiode. In mei/juni is het erg droog geweest en heeft de pomp nauwelijks aan gestaan.

Vraag O13

Hoe moet ik dat visualiseren?

Antwoord:

Vraag O14

Is het zwemwater van het Lingebos op verschillende plekken gemonitord/gemeten? Van pompen bij watervallen, waar veel kleine kinderen spelen, bij standjes bij camping. Zo ja, wat zijn de uitslagen

hiervan? Zo nee, waarom niet? Hier komen mens en dier ook direct contact met water.

Antwoord:

Het zwemwater van het Lingebos is niet onderzocht. Locaties aangewezen als zwemwater worden vanuit het perspectief zwemwater gemonitord. Het waterschap is niet het bevoegde gezag hiervoor. Wel heeft het waterschap het watersysteem rondom het Lingebos meegenomen in onze monitoring. Ter plaatse heeft het waterschap 2,5 jaar gemonitord en dit bleek stabiel te zijn van kwaliteit en vergelijkbaar met een meetpunt verderop in het systeem. Ter plaatse van beide meetpunten wordt de waterkwaliteit nauwelijks tot niet beïnvloed door het afgedamde gebied. De gemeten kwaliteit blijft binnen de fluctuatie van de stoffen die we buiten het potentieel beïnvloede gebied ook meten. Ter info, de kwaliteit binnen het afgedamde gebied is met het voorkomen van afstroming van het terrein al drastisch verbeterd.

Vraag O15

Is er ook onderzoek gedaan naar de slib in de sloten die binnen die binnen de afdamming in verband met het opschonen van de sloten?

Antwoord:

We hebben een paar jaar geleden en afgelopen jaar waterbodems onderzocht op de kwaliteit. De resultaten van de waterbodem van het laatste onderzoek is nog niet binnen. We verwachten op basis van het eerdere onderzoek dat een opschoning van de waterbodem nodig zal zijn voordat de afdamming wordt verwijderd.

Vraag O16

U geeft aan dat er al verhogingen waren voor uw metingen. U weet niet waar het vandaan komt. Is het niet uw taak om ook andere lozingen te analyseren en controleren?

Antwoord:

De vraag mist context maar we zullen deze zo goed als mogelijk beantwoorden. Het waterschap heeft niet beweerd dat er al verhogingen waren voordat er metingen werden verricht. Zonder meetresultaten kunnen hier geen conclusies aan verbonden worden. Het waterschap controleert directe lozers. De kwaliteit van een watergang is afhankelijk van heel veel factoren. Dat gaat dus niet alleen over de directe lozers, maar ook over lozingen op riool, bodemopbouw, luchtuitstoot en omgeving. Dus ook alles wat gebeurt voordat het bij de rioolwaterzuivering. Verhogingen kunnen daarmee niet altijd verklaart worden.

Vraag O17

U geeft aan dat tot en met Ph9 acceptabel is voor mensen. Voor amfibieën ligt dit anders!

Antwoord:

In de toelichting heb ik aangegeven dat voor lozingen op oppervlaktewater het doorgaans acceptabel is als de pH tussen de 6,5 en 8,5 is. Dit is in Nederland een standaard grens. Daarin zijn ecologische en menselijke factoren meegewogen. Voor specifieke situaties kan deze grens scherper worden

gesteld. Bijvoorbeeld als een gebied bekend staat om een unieke diersoort die beter gaat bij een lagere pH.

Voor elk dier gelden andere ideale omstandigheden. De lozing van water met een verhoogde pH hebben niet tot resultaat dat het water waarop geloosd wordt tot datzelfde niveau zal stijgen. Onderzoek op de Linge laat zien dat bovenstrooms van het lozingspunt de pH varieert tussen de 7 en 8,7. Op dit meetpunt wordt de Linge niet beïnvloed door de lozing. De grens zoals die gehanteerd wordt tussen de 6,5 en 8,5 zou hier geen probleem mogen zijn.

L: Vragen in verband met lange termijn effecten

Vraag L1

Uit een studie van milieueffecten nabij stortplaatsen met LD-taalslakken in de Engelse plaats Consett (1970) zijn op basis van monitoring duidelijk lange termijn effecten zichtbaar.

RIVM brief aan ILT, 2-3-2023: Effecten als deze zijn niet alleen recent maar ook chronisch van aard. De Beëindiging van milieurisico's in Spijk zal mogelijk nog minstens 50 tot 80 jaar of eeuwig duren.

Antwoord:

Het klopt dat vanuit staalslakken gedurende minstens 50-80 jaar schadelijke stoffen kunnen uitloggen. Maar uitloging vindt alleen plaats als de staalslakken in contact komen met water. Volgens het plan van aanpak worden de staalslakken 'hoog en droog' verwerkt – boven de grondwaterstand en afgedekt -, zodat contact met water en dus uitloging niet meer mogelijk zijn. De risico's worden hiermee weggenomen.

Vraag L2

Wat zijn de gevolgen en risico's op de lange termijn?

Antwoord:

Zie voorgaande vraag.

Vraag L3

ESG-presentatie: The Dutch 2 sanering en dan... Sport, recreatie en energie (Beeldvormende raadsvergadering 17 mei 2023): De beëindiging van de milieurisico's op 1-1-2025 en de gebiedsvisie zuidbaan sport. Ruiterspaden, mountainbike en andere is dus een leugen

Antwoord:

Er is ESG veel aangelegen om in de loop van 2025 de milieuproblematiek onder controle te hebben. Daarvoor moeten zij een proces op gang brengen op de locatie waarbij slakken worden veiliggesteld en de geluidwal wordt opgebouwd. Bij de inschrijvingen van de aannemers is gebleken dat de geotechnische situatie nog veel aandacht vraagt. Dit zal van invloed kunnen zijn op de wijze waarop de slakken in het totale grondlichaam worden ingebracht en afgedekt. Daarvoor worden nog diverse modellen overwogen waarbij de slakken meer geconcentreerd worden dan in het PVA 5.0 is verondersteld.

Belangrijk voorbehoud is gelegen in de mogelijkheid om de te kiezen oplossing uit te voeren binnen het kader van de huidige vergunning, die daarvoor overigens wel aangepast kan worden. Als dit niet mogelijk zou zijn en er onverhoopt een nieuwe vergunning moet worden aangevraagd, gaat het tijdschema schuiven

Vraag L4

Is er iets bekend over eventuele effecten op de langere termijn? Bijvoorbeeld op basis van ervaringen met vergelijkbare situaties?

Antwoord:

Als staalslakken worden toegepast volgens de voorwaarden uit het productcertificaat, zijn er geen risico's op uitloging, stofvorming of direct contact. Daar richt het plan van aanpak zich op en de risico's voor gezondheid en milieu zijn dan weggenomen. De gemeente laat binnenkort onderzoek doen naar de blootstelling aan stof in de directe omgeving. De GGD zal dan opnieuw advies uitbrengen over eventuele gezondheidsrisico's.

Aangenomen kan worden dat een verhoogde pH en verhoogde gehalten aan metalen in het milieu een negatief effect hebben op het bodem- en waterleven. Na herstel van de bodem- en waterkwaliteit is de verwachting dat ook het bodem- en waterleven zich zal kunnen herstellen.

Vraag L5

Wie bekostigt deze maatregelen?

Antwoord:

De eigenaar/toepasser is verantwoordelijk voor het ongedaan maken van de overtreding en het uitvoeren van het plan van aanpak. Hij moet ook de bodem en het grondwater saneren en de kwaliteit van het grondwater op het terrein blijven controleren. De kosten hiervoor liggen bij de eigenaar/toepasser.

De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving en laat het onderzoek naar de grondwaterkwaliteit in de omgeving en naar de blootstelling aan stof uitvoeren.

Vraag L6

Hoe passen de plannen van het zonnepark in dit verhaal?

De initiatiefnemer (The Dutch) en ESG hebben een vergunning voor het aanleggen van een zonnepark waarbij nog wel aan een aantal randvoorwaarden moet worden voldaan. Daarom is een voorwaardelijke vergunning verleend. Een van de voorwaarden is dat de staalslakken van de gronden is verwijderd en onderzoek heeft aangetoond dat er geen beïnvloeding meer is aangetoond van de staalslakken waar het zonneveld wordt gerealiseerd.